

Handwerkskammer für München und Oberbayern

ŘEMESLNICKÁ KOMORA PRO MNICHOV A HORNÍ BAVORY

PHARE-

BUSINESS SUPPORT PROGRAMME

SMECA

Tréninkový nástroj:

EUROPEAN COMPANY LAW A COMPETITION LAW
Evropská společnost pro podnikové a konkurenční právo

Řemeslnická komora pro Mnichov a Horní Bavyry

Autoři:

Silke Matz

Kurt Seemann

Fritz Schöfinius

Klaus Plaschka

Obsah:

SMECA	1
Řemeslnická komora pro Mnichov a Horní Bavorsy	1
1.1. Pozadí	4
1.2. Existující evropská pravidla a předpisy	4
1.2.1. Základní zakládací právo	4
1.2.1.1. Definice	4
1.2.1.2. Právo zakládání podniků pro jednotlivce	4
1.2.1.3. Svoboda zakládání podniků pro společnosti	5
1.2.1.4. Praktické omezení svobody zakládání podniků	5
1.2.1.5. Svoboda zakládání podniků – na rozdíl od jiných základních práv	6
1.2.2. Usnesení:	6
European Economic Interest Grouping	6
(Evropské zájmové hospodářské seskupení)	6
1.2.2.1. Co je to Evropské zájmové hospodářské seskupení?	6
1.2.2.2. Založení	7
1.2.2.3. Různé	8
1.2.2.4. Praktické typy pro MSP ve Střední a Východní Evropě	8
1.2.3. Směrnice EU	9
1.2.3.1. Směrnice EU o výkazech	9
1.2.3.2. Kapitálová směrnice	10
1.2.3.3. Účetní Směrnice	11
1.2.3.4. Směrnice o kvalifikaci auditorů	16
1.2.3.5. Směrnice o jednočlenných podnicích	16
1.2.4. Evropská konvence o soudní příslušnosti a výkonu práva	16
1.2.4.1. Úvod	16
1.2.4.2. který soud má mezinárodní jurisdikci při procesu?	17
1.2.4.3. Uznání/přesazení rozhodnutí zahraničních soudů	18
1.2.5. Evropská konvence o smlouvách	18
1.2.5.1. Úvod	18
1.2.5.2. které právo platí?	18
1.3. Výhled: připravované nové předpisy	19
1.3.1. Evropské soukromé společnosti	19
1.3.2. Evropská akciová společnost (Societas Europaea - SE)	19
1.3.3. Evropské družstvo (European Co-Operative)	20
1.4. Vliv na MSP	20
1.5. Strategie přizpůsobování	20
1.5.1. Rizika a příležitosti svobody zakládání podniků	20
1.5.2. Výběr právní struktury	21
1.5.3. Účetní požadavky	21
1.6. Kontrolní seznam pro podniky	23
2. PROTIMONOPOLNÍ PRÁVO	24
2.1. Pozadí	24
2.2. Existující evropská pravidla a předpisy	24
2.2.1. Zákaz kartelů	24
2.2.1.1. Čl. 81 Římské dohody, a jich aplikace	24
2.2.1.2. Osobité úpravy pro MSP	26
2.2.2. Zákaz zneužívání dominantního postavení na trhu	28
2.2.3. Kontrola fúzí ze strany EU	28

2.2.4. Pravidla pro reklamu	28
2.2.5. Kontrola státních dotací	29
2.2.6. Duševní vlastnictví	29
2.2.6.1. Patentové právo	29
2.2.6.2. Právo o obchodních značkách	29
2.2.6.3. Autorské právo	30
2.3. Výhled: nová navrhovaná pravidla	30
2.4. Vliv na MSP	31
2.5. Strategie přizpůsobování	31
2.6. Kontrolní seznam pro podniky	32
3. PŘÍLOHA:	33

1. Podnikové právo

1.1. Pozadí

EU jako legislativní orgán udělala v oblasti podnikového práva více, jak v kterékoli oblasti soukromého práva. Harmonizování legislativy v různých členských státech pomocí směrnic má principiálně dvojitý cíl:

- omezený rozdílem vyplývajícím z rozdílů legislativy v členských státech v prospěch ochrany akcionářů, věřitelů a obchodních partnerů
- vytvoření hospodářské oblasti bez vnitřních hranic, kde základní podmínky společenského práva (práva o obchodních společnostech) v jednotlivých členských státech jsou většinou stejné.

Dalším bodem, který je mimořádně důležitý pro jednotlivé podnikatele a investory: čím je podnikové právo „neutrálnější“ pokud jde o jeho geografickou polohu, tím je také pro podnikatele snadnější zvažovat jejich rozhodnutí o založení podniku čistě jenom na ekonomických úvahách.

Navzdory různým harmonizačním snahám je podnikové právo stále principiální záležitostí národního práva. Dosud harmonizace postihla jenom společnosti s omezeným ručením, harmonizace partnerství je nadále velmi komplikovaná, v důsledku různých právních tradic v různých státech. Směrnice uvedené v bode 1.2.3 jsou proto vlastně nepodstatné pro malé a střední podniky (MSP) organizované formou partnerství.

1.2. Existující evropská pravidla a předpisy

1.2.1. Základní zakládací právo

1.2.1.1. Definice

Protože – cílem je zavést vnitřní evropský trh, jednotlivé firmy musí mít možnost se na evropském trhu pohybovat stejně svobodně jako na domácím trhu. Musí mít možnost se rozhodovat čistě jenom na základě ekonomických kritérií – pokud jde o jejich umístění na celém území EU, to znamená, že musí mít možnost rozhodnout se pro konkrétní umístění svého podniku na základě výrobních faktorů, infrastruktury a prodejních trhů. Tato svoboda se také nazývá Svoboda zakládání podniků (Freedom of establishment).

1.2.1.2. Právo zakládání podniků pro jednotlivce

- **Svoboda registrace, inkorporace (Freedom of incorporation):** Každý občan Evropské unie – nehlédíc na místo svého bydliště – může zakládat podniky v rámci Společenství, pokud tyto vyhovují právním předpisům národního práva té které země. Nikdo nesmí utrpět žádné znevýhodnění v důsledku své národnosti – a jakákoliv diskriminace (či už otevřená anebo skrytá) je zakázána.

Např. Jestliže členský stát předpisuje, že při zakládání podniku musí být jistý minimální počet „domácích“ partnerů, tak toto diskriminuje ostatní členské státy – které chtějí v dané zemi zakládat svůj podnik. Ustanovení tohoto typu je proto nepřijatelné.

Kromě občanství EU je požadavkem při zakládání zastupitelství nebo pobočky to, aby hlavní podnik (mateřská společnost) už byla zřízena v členském státě EU.

- **Svoboda výběru (Freedom of choice):** Na místě vlastního výběru, občané Evropské unie si mohou svobodně vybrat mezi různými druhy podniků, které jsou v dané oblasti k dispozici. Ustanovení, že příslušníci jiných členských států si mohou vybrat jenom z určitých typů podnikových organizací - jsou nepřijatelná.
- **Svoboda účasti (Freedom of participation):** Namísto zakládání nových podniků v jiném členském státě, se občané EU mohou podílet na už existujících podnicích v souladu s ustanoveními národního práva té určité země.

1.2.1.3. Svoboda zakládání podniků pro společnosti

Se společnostmi se zachází jako s fyzickými osobami:

- zda byly založené v souladu se zákony členského státu
- zda jejich sídlo (tzn. jejich registrovaná centrála, která je uvedena v stanovách), jejich centrální správa (tzn. místo, kde vznikají obchodní rozhodnutí), nebo jejich hlavní zařízení (např. továrna) jsou všechny v rámci EU.

Svoboda zakládání podniků je poskytována výlučně za podmínky, že výše uvedená kritéria jsou naplněná, bez ohledu na národnost akcionářů anebo partnerů.

1.2.1.4. Praktické omezení svobody zakládání podniků

- **Uznání kvalifikace:**
Svoboda zakládání podniků stále zůstává omezená pro řemeslníky, protože vzájemně se ještě nedospělo k harmonizaci pokud jde o vzájemné uznávání dosažené kvalifikace.
- **Přechodná ustanovení při přistupování k EU:**
Zvláště v pohraničních oblastech mezi EU a přistupujícími zeměmi (např. na německo-polské hranici nebo na rakousko-české hranici), budou bezprostředně po přistoupení zavedené přechodné úpravy, které na několik let omezí svobodu pracovníků jako i samotných zaměstnavatelů (Svoboda zakládání podniků)¹. Ale i tato omezení postupem času všechna padnou.

¹ Když Španělsko a Portugalsko přistoupili do EU, byla zavedena podobná omezení, aby se takto zabránilo problémům v pohraničních oblastech..

➤ **Přechod jedné firemní centrály (ústředí) z jednoho členského státu do druhého:**

Jednotlivý obchodník může svůj podnik přestěhovat z jednoho členského státu do druhého. Ale přestěhování jedné firemní centrály (ústředí) z jednoho členského státu do druhého není úplně neomezené v důsledku legislativních rozdílů v jednotlivých členských státech². To znamená, že společnosti mohou v praxi využívat svobodu zakládání podniků jenom ve formě zakládání zastupitelstev, poboček a dceřiných společností.

1.2.1.5. Svoboda zakládání podniků – na rozdíl od jiných základních práv

➤ **Rozlišování od svobody pohybu pro pracovníky:**

Svoboda pohybu znamená, že každý občan EU má právo usadit se a pracovat kdekoli v EU. Svoboda zakládání podniků pro podnikatele je odlišná od svobody pohybu pro pracovníky, v tomto smyslu – že podnikatel je vlastně samozaměstnavatel tzn. pracuje v zahraničí na vlastní účet a na vlastní riziko a není nijak vázaný pokyny nadřízeného.

➤ **Rozlišování od svobody služeb:**

Jestliže jsou služby poskytované přes hranice bez toho, aby vykonávající podnik přesouval své (výrobní) místo, tak tyto služby spadají pod svobodu služeb. Dočasné instalace (zařízení) v jiném členském státě tedy Svoboda zakládání podniků nepokrývá.

Např.: Stavební podnikatel, který dočasně potřebuje pevné zařízení za účelem realizace většího projektu v jiném členském státě (stroje, zařízení, ubytovací kapacity pro dělníky atd.), ale které se po ukončení zakázky zase navrátí do jeho domovské země – se považuje za subjekt poskytující služby.

➤ **Rozlišování od volného pohybu kapitálu:**

Investice, finanční a jiné kapitálové převody potřebné na zakládání podniků nepokrývá právo Svobody zakládání podniků, ale jsou předmětem ustanovení o volném pohybu kapitálu a o finančních převodech.

1.2.2. Usnesení:

European Economic Interest Grouping (Evropské zájmové hospodářské seskupení)

publikované pod usnesením ze dne 25.07.1985

1.2.2.1. Co je to Evropské zájmové hospodářské seskupení?

- Právní struktura zahraniční spolupráce, která je platná v celé ekonomické oblasti³
- Je vhodné zvláště pro MSP (malé a střední podniky) – které to mají při svém vstupu na evropský trh těžší, než velké společnosti
- Členové spolupracují v rámci tohoto seskupení, ale zůstávají nezávislí z právního jak i ekonomického hlediska
- Není orientované na zisk: jeho aktivity se omezují výlučně na podporu obchodních aktivit svých členů

² Výjimka: EEIG (European Economic Interest Grouping) tedy Evropské zájmové hospodářské seskupení

³ Evropská ekonomická oblast = EU plus Lichtenštejnsko, Norsko a Island

Co je účelem tohoto seskupení?

Evropské zájmové hospodářské seskupení (European Economic Interest Grouping (EEIG)) je zaměřeno na spolupráci v různých podnikových oblastech, např. pro zakládání nákupních a prodejních sdružení, pro společné výzkumné a vývojové projekty, anebo pro spolupráci v oblasti personálu a dalšího vzdělávání. Seskupení chce pro své členy obchodní operace zjednodušit – spojením fondů, zkušeností a pracovníků. Toto zpravidla vede k lepším výsledkům, než kdyby tyto snahy vyvíjeli jednotliví členové individuálně.

Příklady:

- Nákup: Několik maloobchodních prodejců papíru vytvořilo EEIG pro společný nákup – a také vytvořili společnou marketingovou strategii. Obdobný výsledek se stejným seskupením dosáhli malí a střední výrobci laků a barev.
- Společný marketing: Několik řemeslných podniků v Irsku a v Severním Irsku založilo takovéto seskupení na podporu prodeje místního řemeslného průmyslu.
- a
- Dodavatelské asociace pro veřejné zakázky.
- Přeprava a logistika: Řada především středních evropských přepravních firem vytvořila takovéto seskupení EEIG pro lepší koordinaci a racionálnější implementaci v mezinárodní přepravě a odvoze.

1.2.2.2. Založení

- **členové:**
 - Jestliže přesahuje hranice – tak EEIG musí mít aspoň dva různé členy ze dvou různých států patřících do evropské hospodářské oblasti⁴
 - každý z členů musí být z právního hlediska samostatný
 - členy se mohou stát partnerství a společnosti založené na podílech, jako i na jednotlivcích – za předpokladu, že pracují v podniku
- **Instituce EEIG:**

Seskupení EEIG musí mít aspoň dvě instituce: členy, kteří konají společně, a jednoho anebo více generálních ředitelů. Členové mohou však určit i další instituce, např. dozorčí radu či expertní výbor.
- **Zakládací listina (Deed of Incorporation):**

Dohoda ustanovující takovéto seskupení EEIG musí být zrealizována písemnou formou a musí obsahovat následné náležitosti (název společnosti, registrované sídlo (centrálu), předmět podnikání, členy, období trvání tohoto seskupení). Doporučuje se, aby kromě tohoto minimálního obsahu, byly po dobu zakládání upravené i jiné záležitosti, např. podrobnosti okolo instituce, spolupráce, kapitálové příspěvky, ručení, rozložení zisků a ztrát. Všeobecně se před takovýmto založením doporučuje konzultace odborníka – který určí jeho vhodnost za daných okolností.

⁴ V případě společností a právnických osob toto závisí od místa hlavní správy, v případě místa to závisí od místa výkonu práce a ne od národnosti (občanství) dotyčné osoby. Když EEIG už nepracuje v zahraničí – tak ji třeba rozpustit.

- **Publikace:**
Předpisy (právní úpravy) pro seskupení EEIG umožňují systém plný otevřenosti (publikování všech skutečností), což takto zabezpečují ochranu třetích osob.
 - Zápis seskupení EEIG do registru určeného pro daný účel – v příslušném členském státě.
 - Uložení listiny a všech následných doplňků do toho stejného registru, který je k dispozici k nahlédnutí veřejnosti
 - Zveřejnění oznámení v oficiálním národním věstníku
 - Zveřejnění oznámení v oficiálním věstníku EU
- **Příspěvky:**
EEIG možno založit s anebo bez kapitálního /kapitálového/ příspěví, pomocí naturálních příspěvků, příspěvím know-how, atd. Více jak 95% všech EEIG je založeno bez vlastního jmění. Ale během času mohou začít sbírat určitý kapitál.
- **Zodpovědnost:**
Externě - členové mají za seskupení společnou a vlastní zodpovědnost. Interně však možno dohodnout i jiný vzájemný poměr.

1.2.2.3. Různé

- **Výhody:**
 - Daně: EEIG neplatí žádné daně z výsledků své práce, protože své zisky vlastně postupuje svým členům, kteří podléhají zdanění podle jejich vlastní domácí legislativy.
 - Vzhledem k tomu, že se mohou připojit různé typy členů (partnerství a společnosti založené na akcích, jako i jednotlivci, např. právníci, řemeslníci, individuální obchodníci), jsou možné zajímavé a konstruktivní kombinace - pokud jde o odbornost, finanční či ekonomické know-how.
 - Evropské zájmové a ekonomické seskupení automaticky splňuje určité požadavky podpůrných projektů EU (např. jestliže skupiny žádají o různé granty EU, tak jim může být velmi nápomocné, jestliže o ně žádají jako EEIG).
- **Potenciální problémy s evropskými zájmovými hospodářskými seskupeními (EEIG):**
 - Interní komunikace a její náklady
 - Jazyk
 - Počáteční nejistota pokud jde o daňové záležitosti
 - Rozložení zisků a ztrát – pokud tato záležitost nebyla patřičně upravená
- **Omezení:**
Evropské zájmové a ekonomické seskupení je předmětem jistých omezení, např. platí pravidlo, že v členské společnosti nesmí mít toto seskupení žádné podíly, nesmí vykonávat žádné manažerské či dozorčí funkce nad jinými společnostmi a nesmí poskytovat žádné půjčky.

1.2.2.4. Praktické typy pro MSP ve Střední a Východní Evropě

- **Členství před vstupem do EU:**

Členství v těchto seskupeních je obvykle omezené na podniky ze zemí EU. Ale existují způsoby a prostředky pro podniky z kandidátských zemí, aby se k takovému seskupení EEIG přidaly, a to dokonce i tehdy jestli podnik nesídlí v členském státě.

➤ **Přidružení členové:**

Toto představuje dobrý způsob pro zapojení členů, kteří nepochází ze členských zemí.

Např.: Český podnik se může stát členem německo-rakouského seskupení EEIG, t.j. že spolupracuje s tímto seskupením, snáší určité procento jeho nákladů, získává i patřičný podíl na příjmech a má také určité finanční závazky v rámci seskupení.

➤ **Evropské zájmové a ekonomické seskupení a výkonní ředitelé z nečlenských zemí:**

Zástupci nebo výkonní ředitelé podniků/členové z nečlenských zemí se také mohou stát výkonnými řediteli evropských zájmových a ekonomických seskupení.

➤ **Jiné možnosti:**

- dohoda o společném podniku
- založení seskupení EEIG v nečlenské zemi
- založení podniku z nečlenské země v EU
- jednotlivci z nečlenských zemí, za předpokladu, že těžiště jejich aktivit leží v rámci území EU.

➤ **Informace a poradenství**

Bližší informace na téma „Evropské zájmové a ekonomické seskupení“ získáte u:

EWIV-Informationszentrum

Untere Vorstadt 11

D-71063

Sindelfingen

(Stuttgart)

Tel: 0 70 31/61

86-80, Fax

0 70

31/61

86-86,

E-Mail: ewiv@libertas-institut.com

1.2.3. Směrnice EU

1.2.3.1. Směrnice EU o výkazech

= 1. Směrnice z 9.3.1968

Na co vplývá Směrnice EU o výkazech?

Ve většině zemí se tato směrnice týká **soukromých společností s ručením omezeným, akciových společností a partnerství s omezeným ručením**. Cíl této směrnice je chránit třetí strany před jejich náprotivnými společnostmi.

Co je nutné vykázat (publikovat)?

- Listinu o zaregistrování společnosti a její stanovy + jejich případné doplňky.
- Osobu/osoby vyjmenované na zastupování společnosti (a skutečnost, že tato osoba může zastupovat společnost i sama, anebo jenom společně s jinou/jinými osobami)
- Kdo společnost vede a dozoruje

- Objem ročního upsaného kapitálu
- Soupis a účet zisku a ztrát pro daný finanční rok⁵
- Všechny změny pokud jde o změnu registrování sídla společnosti
- Rozpuštění, neplatnost (vid' níže) nebo cokoli jiné – zahrnující likvidaci společnosti

Kde třeba vykazovat?

- Separátní spis se musí uchovávat v registru. O který registr jde – předpisuje dotyčný členský stát.
- Kromě toho každý členský stát vypisuje oficiální věstník, který publikuje všechny zápisy v registru, anebo odkazuje na nové zápisy.
- Hlavičkový papír a objednávky společnosti musí obsahovat následné:
 - názvy registru, kde se spis společnosti nachází
 - číslo zápisu
 - místo společnosti a její právní struktura
 - odkaz na skutečnost, že je společnost v likvidaci (jestli tomu tak je)
 Obchodní partneři jsou schopni potvrdit jenom identitu společnosti, na bližší podrobnosti je třeba podívat se do registru.

Praktické důsledky:

- Druzí získají informace o mně jako i záležitostech mého podniku
- Stejně tak i já získám hodnotné informace o svých potenciálních obchodních partnerech (co vykázal poslední soupis, kdo je oprávněný danou společností zastupovat, atd.)
- v případě nepublikování soupisky a účtu zisků a ztrát, jsou vyměřeny pokuty

Jiná ustanovení:

Směrnice o výkazech také určuje následné:

- Platnost závazků, do kterých se vstoupilo:
 - či závazky vznikly ještě před oficiálním zápisem do registru
 - rozsah zástupců oprávněných na zastupování společnosti
- Neplatnost (t.j. jestliže v procese zakládání společnosti došlo k chybám, v důsledku kterých vlastně společnost nikdy nebyla založena) a její důsledky

1.2.3.2. Kapitálová směrnice

= 2. Směrnice z 13.12.1976

Aplikovatelná:

Jenom na akciové společnosti

Cíl:

Harmonizace registračního postupu a základní záležitosti týkající se kapitálu akciových společností - pro vytvoření jisté minimální míry rovnosti, na ochranu akcionářů a věřitelů společnosti.

Obsah:

- Nominální (základní) kapitál musí činit aspoň 25, 000 Euro

⁵ Existují zvláštní úpravy, které se vztahují na MSP: tyto mohou předložit zkrácený soupis (odkaz na kapitulu o Účetní směrnici (Accounting Directive)).

- Zakládací listina a stanovy společnosti musí být publikované a obsahovat aspoň následné podrobnosti: objem upsaného a odsouhlaseného kapitálu, typ a počet akcií, předmět podnikání, registrované sídlo, ustanovení řídicí instituce, atd.)
- Určitá pravidla k udržování kapitálu, aby si věřitelé mohli být jisti, že společnost má k dispozici aktiva aspoň do výšky svého základního (nominálního) jmění.
- Pravidla k navyšování resp. ke snižování kapitálu.

1.2.3.3. Účetní Směrnice

= 4. Směrnice z 25.7.1978

Na koho je tato směrnice aplikovatelná?

Účetní Směrnice se aplikuje v akciové společnosti, soukromé společnosti s ručením omezeným, partnerství s omezeným ručením, a na obchodní partnerství jestliže partner mající neomezenou hmotnou zodpovědnost je společnost s omezeným ručením (např. GmbH & Co KG). (tedy Společnost s ručením omezeným & komanditní společnost).

Cíl Účetní směrnice:

- Co? Roční zúčtování pro společnosti s omezeným ručením v různých členských státech musí být porovnatelné
- Jak? Aplikováním společných zásad při sestavování soupisek, a společného layoutu (grafické úpravy a rozložení)
- Proč? Osoby zkoumající tyto soupisy je takto mohou jednodušeji porovnávat

Předpisy:

- **Sestavování ročního zúčtování a zprávy vedené o stavu společnosti (Management Report):**

Každá společnost s omezeným ručením musí vyhotovit roční zúčtování a zprávu vedení o stavu společnosti. Roční zúčtování pozůstává z třech částí: soupis, účet zisků a ztrát, a příloha (Appendix) (viz ilustrace). Soupis a účet zisků a ztrát musí mít stejné náležitosti (viz vzor soupisu na straně 11) a existují i minimální požadavky na informace uvedené v příloze (Appendix) (např. použité metody hodnocení, počet zapsaných akcií, suma závazků se splatností nad 5 let). **Zpráva vedení o stavu společnosti (Management Report)** také musí obsahovat určité minimální podrobnosti (např. informace k tomu, jaký se očekává vývoj společnosti, jako např. v oblasti výzkumu a vývoje, atd.).

- **Metody hodnocení:** Zásady týkající se hodnotících metod podle kterých se má soupis sestavovat, jsou následné: opatrnost (např. zohlednění určitých rizik a ztrát, které jsou předvídatelné), a průběh (kontinuita) – zde se na hodnocení používají běžné výrobní a nabývací náklady).
- **Audit:** Roční zúčtování a zprávu vedení o stavu společnosti musí zkontrolovat nezávislý auditor⁶ (viz Směrnice o kvalifikaci auditorů)

⁶ Členské státy mohou malým podnikům (ale už ne středním podnikům) udělit výjimku, pokud jde o předkládání jejich ročního zúčtování auditorovi (viz. Účetní směrnice). Roční zúčtování je třeba sestavovat nadále podle směrnice (pokud jde o grafické uspořádání), hodnotící kritéria, atd.).

- **Zveřejňování (vykazování):** Následné položky se musí zveřejnit:
- Roční zúčtování schválené auditorem (tzn. soupis, účet zisků a ztrát, a příloha (Appendix))
- Zprávu vedení o stavu společnosti schválenou auditorem
- Certifikát auditora, který audit vykonal
- Návrh na rozdělení zisků

Zjednodušení pro MSP:

Členské státy mohou pro MSP zavést zjednodušení:

	Malé podniky	Střední podniky
sestavení soupisu	Zkrácené	
uveřejnění soupisu	Zkrácené	Zkrácené
sestavení účtu zisků a ztrát	Zkrácené	Zkrácené
uveřejnění soupisu	Vyňaté	
sestavení přílohy (Appendix)	Zkrácené	
uveřejnění přílohy (Appendix)	Zkrácené	Zkrácené
Audit	Vyňaté	
uveřejnění zprávy řízení k aktuálnímu stavu	Vyňaté	
uveřejnění zprávy auditora	Vyňaté	

Zdroj: Günter Christian Schwarz, *Europäisches Gesellschaftsrecht – ein Handbuch für Wissenschaft und Praxis*, Baden-Baden 2000

Kdy platí podnik za MSP – jak ho definuje Účetní směrnice?

Na rozdíl od obvyklé definice MSP, jak ji definuje EU, ve smyslu zjednodušovacích kritérií Účetní směrnice platí pro MSP následné velikostní relace:

	malé	střední	velké
Celkový soupis	Až 3.125 mil. Euro	Až 12.5 mil. Euro	Nad 12.5 mil. Euro
Čistý obrat	Až 6.25 mil. Euro	Až 25 mil. Euro	Nad 25 mil. Euro
Počet zaměstnanců	Až 50	Až 250	Nad 250

Zdroj: Günter Christian Schwarz, *Europäisches Gesellschaftsrecht – ein Handbuch für Wissenschaft und Praxis*, Baden-Baden 2000

Zohlednit je zde třeba následné:

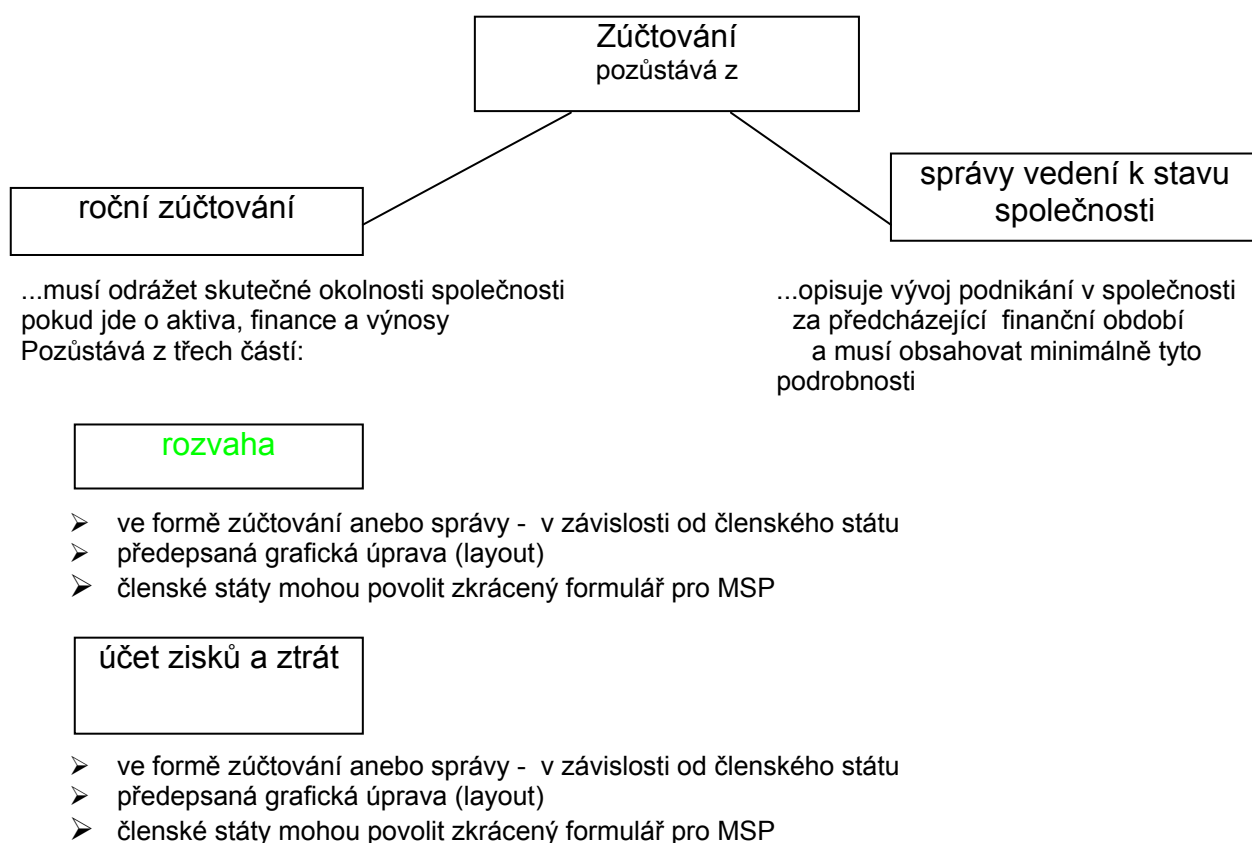
- Podnik se považuje za MSP jestliže splňuje alespoň 2 ze třech uvedených kritérií po dobu dvou nebo více po sobě následujících finančních let

- Celkový soupis pozůstává z následujících položek: formulář - položky A-E na straně aktiv; formulář zprávy - položky A-E
- Čistý obrat je výnos z produktů anebo služeb, které jsou typické pro společnost – mínus DPH [*Mehrwertsteuer (MWSt,) nebo VAT (Value added tax)*] a jiné daně bezprostředně se vztahující jako například daň z obratu.
- Při konverzi těchto objemů do národní měny je povolena odchylka až 10%
- Velikostní kritéria pro společnosti povinné zpracovávat zúčtování – se revidují a opakovaně určují každých 5 let. Další úprava je plánovaná na rok 2004.

Shrnutí:

Tato Směrnice obsahující více jak 40 volitelných práv, nepřinesla žádnou rozhodující harmonizaci pokud jde o systémy zúčtování v rámci EU. Zisky a jmění v společnostech s omezeným ručením v různých členských státech stále není možné plně porovnávat. Studování soupisu, je pro člověka, který nezná národní zákony dotyčné země – stále obtížné.

Přehled účetních záznamů, které vyžaduje Účetní směrnice:

příloha

- měla by vysvětlovat rozvahu a výkaz zisků a ztrát
- není předepsaná grafická úprava (layout)
- musí obsahovat jisté minimální podrobnosti
- členské státy mohou povolit zkrácený formulář pro MSP

Předepsané grafické uspořádání (layout) rozvahy pro společnosti s omezeným ručením:

Poznámka: V rozvaze v účtu zisků a ztrát, je potřebné patřičné číslo za předcházející finanční rok uvést pro každou položku zvlášť. Ale členské státy mohou také předepsat, aby se tyto čísla patřičně přizpůsobili, jestli-že tyto nejsou porovnatelné (např. v důsledku inflace).

Uvádíme tu jenom grafické rozložení a uspořádání pro zkrácenou rozvahu pro malé podniky (či jejich) konečná podoba má formu zúčtování resp. zprávy – záleží od každého členského státu individuálně). Předepsaný layout pro velké a malé společnosti s omezeným ručením obsahuje další kategorie, ale struktura rozvahy zůstává stejná.

Zkrácená rozvaha pro malé podniky: předepsaná grafická úprava - zúčtování

Aktiva	Pasiva
A. Nerealizované příspěvky do upsaného /zapsaného/ kapitálu /jmění/	A. Vlastní majetek I) Upsaný kapitál II) Prémie III) Navýšení (Reassessment provision) IV) Rezervy V) Uskutečněný výsledek VI) Výsledek za finanční rok
B. Výdaje na založení a rozšíření podniku	B. Výdaje příštích období (accruals)
C. Aktiva I) Nehmotné aktiva II) Investiční majetek III) Finanční aktiva	C. Závazky (třeba také uvést, které závazky mají splatnost do 12 měsíců, a které delší)
D. Běžné aktiva I) Cenné papíry (Stocks) II) Pohledávky (třeba také uvést pohledávky se zbytkovou splatností nad 12 měsíců) III) Cenné papíry (Stocks) IV) Kreditní zůstatky v bankách, poštovní sporožirové účty, šeky a finanční hotovost	D. Odložené položky
E. Odložené položky	E. Zisky za finanční rok
F. Ztráty za finanční rok	

Zkrácená rozvaha pro malé podniky: předepsaná ve formě správy

A. Nerealizované příspěvky do upsaného kapitálu
B. Výdaje na založení a rozšíření podniku
C. Aktiva I) Nehmotná aktiva II) Investiční majetek III) Finanční aktiva
D. Běžné aktiva I) Cenné papíry (Stocks) II) Pohledávky (třeba také uvést pohledávky se zbytkovou splatností nad 12 měsíců) III) Cenné papíry (Stocks) IV) Kreditní zůstatky v bankách, poštovní sporožirové účty, šeky a finanční hotovost
E. Odložené položky
F. Závazky se splatností do 12 měsíců
G. Běžné aktiva přesahující aktiva se zbytkovou splatností do 12 měsíců
H. Aktiva celkem po odpočítání závazků se zbytkovou splatností do 12 měsíců
I. Závazky se splatností nad 12 měsíců
J. Výdaje příštích období (accruals)
K. Odložené položky
L. Vlastní majetek I) Upsaný kapitál II) Prémie III) Navýšení (Reassessment provision) IV) Výdaje příštích období (accruals) V) Dosažený výsledek VI) Výsledek za finanční rok

1.2.3.4. Směrnice o kvalifikaci auditorů

= 8. Směrnice z 10.4.1984

Směrnice o kvalifikaci auditorů stanovuje stejné požadavky v celé Evropě pro kvalifikaci auditorů kontrolujících účty společností s omezeným ručením (viz Účtovní směrnice). Auditoři musí vykonávat každý povinný audit s patřičnou pečlivostí. Nemohou vykonat žádný audit, pokud nejsou nezávislí! Jména a adresy všech individuálních auditorů a auditních společností kvalifikovaných na výkon povinných auditů se musí zveřejnit.

1.2.3.5. Směrnice o jednočlenných podnicích

= 12. Směrnice z 21.12.1989

Ve smyslu této směrnice, všechny členské státy jsou povinné umožnit vytvoření společností jenom o jedné osobě. Do zavedení této směrnice toto nebylo možné ve všech členských státech. Teď jednotlivé podniky v celé EU mohou zakládat jednočlenné společnosti s omezeným ručením.

Avšak jednočlenné soukromé společnosti s ručením omezeným (a jednočlenné akciové společnosti, jestli toto členské státy umožňují) jsou také předmětem Směrnice o výkazech, tzn. musí být zapsané v registru a musí mít obvyklé publikační závazky. Ostatní podrobnosti musí být v souladu s národním právem. To platí i pro poskytování kapitálu v stadiu zakládání – a tak členské státy mohou požadovat jisté minimální základní jmění.

Problémy:

Vzhledem na opční (nepovinná) práva, které jsou při implementaci této směrnice přenechány na členské státy, mohou vznikat různé "záruční pasti", jestli někdo chce založit jednočlennou společnost s omezeným ručením a není dostatečně obeznámen s patřičnými národními zákony. Jestli se takováto společnost zakládá v zahraničí, tak doporučujeme předtím konzultovat situaci s odborníky.

1.2.4. Evropská konvence o soudní příslušnosti a výkonu práva

1.2.4.1. Úvod

- **Konvence upravuje následující záležitosti:**
- Při zahraničních transakcích - kdy mají moje domácí soudy jurisdikci a kdy ji mají zahraniční soudy?
- Jsou rozhodnutí soudů v mé domácí zemi uznávané v zahraničí, a jak možno soudní výnos v zahraničí vykonat?

- **Aplikace:**
- Jenom pro občanské a obchodní záležitosti

- Není možné aplikovat na daňové a celní povinnosti, administrativní záležitosti, bankrot anebo založení

1.2.4.2. který soud má mezinárodní jurisdikci při procesu?

Principiálně platí následující: Příslušným soudem je soud v zemi, která je signatářem konvence a na území které žalovaná společnost anebo právnická osoba má své sídlo, anebo kde sídlí odpůrce (bez ohledu na jeho státní příslušnost).

Místo registrování firemní centrály se stanovuje v souladu se soukromým mezinárodním právem patřiční země, přičemž existují rozdíly ve výkladě práva v jednotlivých krajínách (teorie místa podniku versus místa založení (registrace).

Výjimky:

V následných příkladech mají soudy výhradní příslušnost, nehledíc na bydliště odpůrce:

Procesy zahrnující:	Soudy s výhradní příslušností:
... Vlastnická práva budov a pozemků, anebo nájem a pronájem budov a pozemků:	Místo, kde se budova anebo pozemek nacházejí (existují zvláštní pravidla upravující nájem/pronájem na soukromé účely)
.... Platnost zápisů ve veřejných registrech:	Kde je registr vedený
.... Registraci a platnost patentů, obchodních značek, konstrukcí a průmyslových vzorů:	Kde je registrované ochranné právo
.... Výkon práva:	Kde třeba výkon vymáhat

Zvláštní úpravy se týkají smluvních výkonů (specielně v případě smluv, výrobců je potřebné žalovat v cizí zemi), pracovních smluv, pojistných a spotřebitelských záležitostí. V posledním jmenovaném případě se může spotřebitel rozhodnout, jestli bude svůj spor řešit přes soud ve vlastním místě bydliště anebo přes soud v místě sídla dodavatele.

Poznámka:

Odpůrce by si měl vždy přesně zkontrolovat, zdali soud, kterému byla záležitost předložena – je skutečně příslušný⁷. Když se odpůrce dostaví (tzn. jestli pošle soudní písemnou odpověď na stížnost a začne se obhajovat) a následně si uvědomí, že došlo k chybě – tak již je obvykle příliš pozdě, protože soud, který by normálně nebyl býval příslušný, automaticky získává příslušnost, jakmile se odpůrce „dostaví“ na konání.

⁷ V tomto kontextu, je třeba zkontrolovat jurisdikci (příslušnost) pokud jde o místo jako i o mezinárodní jurisdikci.

Mimo poukázání na skutečnost, že daný soud není příslušným soudem, odpůrce by se měl k případu vyjádřit anebo uplatnit protinárok (podle individuálního případu). Zvláštní výhodou tohoto je, že později (jestli se ukáže, že soud je skutečně příslušný) žaloby odpůrce není možno vyloučit jako příliš pozdě předložené.

1.2.4.3. Uznání/prosazení rozhodnutí zahraničních soudů

Principiálně platí následující: Rozhodnutí soudů země, která je signatářem konvence jsou uznávány v ostatních zemích, které jsou také signatáři konvence – bez nutnosti jakéhokoliv zvláštního postupu. Podobně, rozhodnutí vydaná ve státě, který je signatářem konvence a které mohou být vykonané v této zemi, budou na návrh zainteresované strany vykonané v jiné signatářské zemi konvence (pokud se vyhlásí za zde vykonatelné).

Navrhovatel proto také musí návrh nejprve podat v té druhé zemi. Postup je relativně rychlý - protože žádost tohoto typu možno zamítnout jenom ze zvláštních důvodů. Zvláště je zde třeba poznamenat, že věc sama o sobě není prověřována, což znamená, že rozhodnutí, které jsou involvovány zemi principiálně cizí (co v rámci právního systému dané země může být považované na nespravedlivost) mohou být uznané a vykonané.

1.2.5. Evropská konvence o smlouvách

1.2.5.1. Úvod

Při sporech je důležité nejenom vědět, jestli je příslušný domácí anebo zahraniční soud – ale i to, které právo se v tomto případě uplatňuje. Je možné, že proces samotný se bude konat před domácím soudem, ale při vynášení rozsudku se bude soud řídit podle cizího práva.

Evropská konvence o smlouvách ustanovuje, která národní práva se aplikují pro závazky, do kterých jsou zapojená práva několika států.

Aplikace se vylučuje kromě jiného v následujících případech:

- Závazky založené na směnkách, šecích, atd.
- Podnikové právo (např. vytvoření společností, záležitosti kolem zodpovědnosti)
- Pojistky a dohody o místě soudu (porovnej: s. 14/15).

1.2.5.2. které právo platí?

➤ Dohody mezi podnikateli:

Smluvní strany si mohou svobodně vybrat, jakým národním právem se smlouvy budou řídit. Toto možno stanovit výslovnou formou anebo to může vyplývat i z okolností - např. při pravidelné obchodní činnosti. Výběr možno také realizovat k pozdějšímu datu, rozdělený výběr je právě tak možný.

Jestli se smluvní strany nedohodly na žádném konkrétním právním systému, tak se smlouva řídí právem platným v místě, kde strana, která má za povinnost dodat výkon - má v smlouvě stanovenou svoji pobočku, tzn. právem země prodávajícího⁸ anebo strany poskytující služby.

➤ **Spotřebitelské smlouvy:**

Smlouvy podniku s individuálními spotřebiteli upravuje Čl. 5 Evropské konvence o smlouvách. Toto poskytuje spotřebiteli relativně dobrou ochranu. Všeobecně je aplikovatelným právem právo té země, kde sídlí spotřebitel (výjimka platí jenom v případě služeb poskytovaných výhradně v druhé zemi – např. jestli zákazník jde za hranice ke kadeřníkovi).

➤ **Pracovní smlouvy:**

Volba mezi právními systémy nesmí směřovat k tomu, že pracovník ztratí nějaké práva. (porovnej: Čl. 6 Evropské konvence o smlouvách).

1.3. Výhled: připravované nové předpisy

1.3.1. Evropské soukromé společnosti

Byla schválena potřeba společenské (korporační) struktury, která je k dispozici MSP v celé EU a která by pokryla jejich požadavky. Evropská soukromá společnost (European private Company) by měla být společností, která si svobodně může vybrat své geografické místo, bez problémů svůj podnik převést a vykonávat relativně neomezené úpravy, pokud jde o organizaci a manažment. Návrh takového předpisu byl představen v září 1998.

1.3.2. Evropská akciová společnost (Societas Europaea - SE)

Evropský parlament teď diskutuje o návrhu na zavedení Evropské akciové společnosti (Societas Europaea - SE). Evropská akciová společnost SE dává společnostem působícím v několika členských státech možnost založení podniku v souladu s právem Společenství, to znamená – že mohou operovat v celé EU podle jednotných pravidel, s jedním a tím stejným manažmentem a s jednotným systémem výkaznictví, namísto nutnosti mít pobočky v každém členském státě, kde by neustále podléhaly ustanovením platným v tom či onom státě. SE jako právní struktura nabízí podnikům operujícím na mezinárodním trhu vyhlídky nižších administrativních nákladů.

Dodatečně k Směrnici o statusu pracovníka v SE, založení SE si také žádá jednání o právu spoluúčasti pracovníků. Jestli se nedospěje k dohodě, s kterou by souhlasily všechny zúčastněné strany, tak se aplikují standardní pravidla, tak jak jsou uvedeny v příloze (Appendix) k Směrnici. Tyto pravidla určují, že manažment evropské akciové společnosti (SE) je v pravidelných intervalech povinen informovat o podnikových záležitostech a na základě těchto zpráv konzultovat se zástupci pracovníků.

Tyto 2 právní nástroje pravděpodobně vyjdou začátkem roku 2001 a nabudou účinnosti v roce 2004.

⁸ Při koupě zboží, možno zahrnout další mezinárodní konvenci, jmenovitě Konvence OSN o jednotném právu při mezinárodním prodeji zboží (UN Convention Relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods).

1.3.3. Evropské družstvo (European Co-Operative)

Stejně tak se plánuje zavedení Evropského družstva (European Co-Operative), které bude reprezentovat ekonomické zájmy svých členů, ať už jde o řemeslníky, zemědělce, obchodníky, spotřebitele či zaměstnance. Zodpovědnost (garance) členů družstva je omezená jejich kapitálovým podílem, pokud stanovy neurčují jinak.

1.4. Vliv na MSP

Vzhledem na základní právo Svobody zakládání podniků zaručené v rámci EU, podnikům v žadatelských zemích se nabízejí celkem nové možnosti - které se jim otevřou až po jejich přistoupení. Ale stejně musí očekávat i zvýšenou konkurenci na svém vlastním území, protože i mnoho zahraničních společností bude v těchto zemích vyvíjet své aktivity.

V závislosti od daného členského státu, podnikové právo a právo o společnostech zaznamená také jisté změny. Navíc, jisté vykazovací (zveřejňovací) závazky ve výkazech jako i povinnost registrace se bude vztahovat na všechny zapsané firmy. Účtovní Směrnice přináší vyšší přehlednost v účetnictví/ročním zúčtování společností s ručením omezeným. V budoucnosti se roční zúčtování bude realizovat v souladu s jistými zásadami, které si mohou žádat jistou míru reorganizace jako i Nový přístup (New approach) při koncipování rozvah a účtů zisků a ztrát, aby tyto harmonizovaly s účetními modely a normami, které platí v celé EU.

1.5. Strategie přizpůsobování

1.5.1. Rizika a příležitosti svobody zakládání podniků

Pro podniky otvírá svoboda zakládání podniků nové příležitosti na nových trzích. Firmy, které chtějí prodávat své produkty anebo tak již činí se mohou pokusit už teď (např. prostřednictvím vytvoření výše zmíněného seskupení EEIG) vytvořit přeshraniční partnerství, a zvýšit takto svůj tržní potenciál spojením prodejních sil anebo prostřednictvím společné marketingové strategie anebo mohou využít již existující marketingové znalosti a know-how svých partnerů. Na druhé straně, čím ostřejší bude konkurence po otevření hranic, tím bude i silnější volání po nových marketingových strategiích. Aby si etablované společnosti zachovaly své postavení i potom, co množství nových firem vstoupí na jejich trhy, podnikatelé se budou muset více jak kdykoli předtím zaměřit na samotného zákazníka: jenom jestli zákazník ocení výkon společnosti a jenom jestli bude daná poptávka dostatečná - jenom tehdy bude společnost schopná přežít na trhu. Podnikatelé budou proto muset velice specificky definovat své cílové skupiny.

- Chci pracovat pro podnikové (komerční) zákazníky (průmysl, řemeslníci, veřejný sektor)?
- Chci pracovat pro soukromé zákazníky (mladí anebo staří, trendoví anebo spíše konzervativní)?
- Kterou příjmovou skupinu chci oslovit?

- Jaké jsou ceny v mém sektoru?
- Kolik mám potenciálních zákazníků?

Kromě toho si podnikatelé musí položit následující otázky:

- Jsem geograficky na správném místě? (doprava od dodavatelů resp. k zákazníkům)
- Jakou formu reklamy musím použít, abych upoutal pozornost potenciálních zákazníků?
- Jak si udržím své pravidelné zákazníky? Spokojení zákazníci jsou pro společnost ta nejlepší reklama – kromě toho, udržení dosavadních zákazníků je jednodušší a i levnější, jako získávání nových.
- Kdo a kde jsou moji konkurenti, a jaké mají silné stránky a slabiny?
- Jakou mají moji konkurenti cenovou politiku a jaké používají reklamní opatření?
- Jak se můžu od nich odlišit?
- Jsou na trhu ještě jakési trhové průrniky, do kterých se ještě nikdo „nepustil“?

1.5.2. Výběr právní struktury

Zavádění evropského podnikového práva bude mít v různých zemích odlišný vliv, především na zákony pro společnosti zapsané do obchodního registru. Při výběru té správné právní struktury je potřebné zohlednit následující aspekty:

- Vyhovuje mi spíše jednočlenná společnost anebo partnerství?
- Musím splnit nějaké licenční (koncesní) podmínky (např. u řemeslnických podniků)?
- Zodpovědnost (ručení) a rozložení rizik v rámci partnerství
- Jak zorganizovat manažment?
- Financování partnerství (např. je tu daný jistý minimální nominální kapitál?)
- Přehlednost a realizovatelnost
- Daňové aspekty

1.5.3. Účetní požadavky

Pro podniky zapsané v obchodním registru v EU, se účetnictví (roční zúčtování a správa vedení o aktuálním stavu) musí realizovat v souladu se specifickými kritérii a za použití osobitného layoutu (grafického uspořádání). Podniky se musí patřičně obeznámit s podstatnými pravidly, které zde platí - a které jsou od jednoho členského státu k druhému různá. Následně však platí ve všech případech:

- všechny podnikové transakce se musí zadávat bezprostředně, kompletně a přesně
- každá položka musí mít písemný zápis
- peněžní pohyby se musí zaznamenávat každodenně na peněžních listech
- ke konci každého finančního roku se musí zrealizovat inventura

Nejenom podnikům zapsaným v obchodním registru se doporučuje zabezpečit regulérní účetnictví a rozvahy. Partnerství a jednočlenné společnosti si musí také navyknout na tyto postupy. Dobré účetnictví představuje zdravý základ pro podnikové kalkulace a možno ho použít na zodpovězení následujících otázek:

- Racionalizace: nakolik je možná a ve kterých oblastech?

- Analýza nákladů: které z nákladů jsou nadprůměrné a proč?
- Jaký je můj účet zisků a ztrát za moje specifické služby a produkty?
- Jaký mám spodní cenový limit?

Dobré účetnictví umožňuje sestavení smysluplné rozvahy, jejíž účel zahrnuje následující:

- slouží jako základ pro jednání s bankami, tzn. na získání kapitálu
- slouží jako základ pro jednání s potenciálními obchodními partnery a investory
- odborník dokáže z rozvahy vyčíst slabiny podniku jako i jeho potenciály
- slouží jako základ pro realistické plánování následujícího finančního roku a jeho kapitálových nároků

1.6. Kontrolní seznam pro podniky

- Víím, na který národní registr se mám obrátit, abych získal informace o druhé společnosti? (např. jestli si chci prohlédnout poslední rozvahu svého potenciálního obchodního partnera, anebo jestli si chci ověřit, kdo je vlastně oprávněný za společnost jednat)
 - Jestli chci nabízet své produkty a služby přes hranice: mám za hranicemi nějaké partnery, se kterými bych mohl založit společný „odbytový projekt“? Stojí to za to, vytvořit seskupení EEIG? (Evropské zájmové hospodářské seskupení)
 - Ovládám zásady regulérního účetnictví?
 - Uvědomuji si zásadní pravidla sestavování ročního zúčtování (předepsaný grafický layout pro rozvahu a účet zisků a ztrát, hodnotící kritéria, atd.)?*
 - Mám spolehlivého auditora, který je kvalifikován vykonávat můj každoroční audit?*
 - Předkládám své roční vyúčtování každoročně obchodnímu registru?*
 - Uvedl jsem Obchodnímu registru všechny náležitosti týkající se mého podniku?
 - Je následující uvedené na firemních tiskovinách*: obchodní registr, kde je můj podnik registrován, číslo zápisu a právní struktura či geografické místo?
- * platí jenom pro akciové společnosti (AG (a.s.)), soukromé společnosti s ručením omezeným (GmbH (s.r.o.)), partnerství s omezeným ručením (KG auf Aktien tzn. komanditní společnost na akcie) a obchodní partnerství jestliže partner s neomezeným ručením je společnost s omezeným ručením.

2. Protimonopolní právo

2.1. Pozadí

Cílem obchodní politiky v EU je udržet na vnitřním trhu vysokou míru hospodářské soutěže. Pro spotřebitele se tato politika odráží v nízké ceně, větším výběru produktů a v různých technických inovacích. Aby se zabránilo zkreslení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, je třeba dozorovat chování podniků jako i jednotlivých států, pokud jde o jejich konformitu s protimonopolním právem EU.

Antimonopolní politika se zaměřuje na následující oblasti:

- prevence monopolizace specifických trhů
- prevence propojení (spřísahání) podniků, za účelem rozdělení trhu mezi ně
- zabránění tomu, aby jedna anebo více silnějších společností zneužívaly svou ekonomickou sílu (zneužívání dominantního postavení na trhu)
- zabránění tomu, aby vlády členských států porušovaly pravidla diskriminací ve prospěch státních společností anebo pomoci soukromým společnostem (státní dotace)

Protimonopolní právo EU se zaměřuje jenom na konkurenční omezení obchodu mezi členskými státy. Omezení v rámci jednoho členského státu jsou patřičně upravené v rámci dané národní legislativy.

2.2. Existující evropská pravidla a předpisy

2.2.1. Zákaz kartelů

2.2.1.1. Čl. 81 Římské dohody⁹, a jich aplikace

Podle Čl. 81, Odstavec 1 Římské dohody, jsou zakázány jakékoliv dohody mezi společnostmi jako i všechny koordinované akce, které by zkreslily hospodářskou soutěž mezi členskými státy – anebo které jsou míněné na to, aby v konečném důsledku zmařily, omezily anebo zkreslily hospodářskou soutěž na společném trhu.”

Tento zákaz se vztahuje na horizontální dohody (mezi podnikatelskými subjekty, které jsou na stejném stupni ekonomického procesu) jako i na vertikální dohody (kde dotčené podniky se nacházejí na různém stupni ekonomického procesu – a nejsou si vzájemně konkurencí).

Právní důsledky porušení zákazů: Všechny takovéto dohody jsou nulitní a neplatné. Komise může takovýmto firmám uložit okamžité ukončení porušování protimonopolních zákonů a může také uložit pokuty.

⁹ Dohoda zakládající Evropské společenství, ve znění z 2. října, 1997 (Treaty of Amsterdam – Amsterdamská dohoda).

Na aplikaci Čl. 81 je nezbytné splnit následující 4 podmínky (viz. ilustraci):

1. Nepřípustné dohody mezi společnostmi: např. fixování nákupních a prodejních cen, rozdělení trhu, dohody o výrobních množstvích, atd. Toto se vztahuje na všechny oblasti podnikání: kartely jsou možné v oblasti zboží, služeb jako i kapitálu.

Např. Měsíčními dohodami o výrobních množstvích jako i cenách, 15 výrobců polypropylénu fixovalo cenu za kilogram tohoto plastu – a to i vzdor tomu, že na trh přicházely stále nové dodavatelské subjekty. Komise toto považovala za porušení Čl. 81 Římské dohody a uvalila na podniky patřičné pokuty.

Společnosti A a B se vzájemně dohodly na rozdělení jistého regionu a vzájemně se zavázaly, že si v daných regionech nebudou konkurovat. Toto vyloučilo konkurenci a podniky zaznamenaly extra-zisky a to na účet zákazníků.

Několik společností uzavřelo ústní dohodu o tom, kdo z nich dá nejnižší cenovou nabídku při veřejném tenderu. Toto vlastně eliminovalo cíl, který veřejné tendery obvykle mají – tedy objektivnější využití nejvýhodnější nabídky, aby se daňové prostředky využily co nejlépe.

Zakázané jsou nejenom specifické dohody tohoto typu – dohodnuté konání (akcie) - (tzn. jestli společnosti využívají společné informace anebo úpravy na koordinování jejich chování takovým způsobem, že je vyloučeno riziko konkurence, čímž vzniknou pro zákazníky tržní podmínky, které se již nedají nazvat svobodnými a čestným obchodem).

2. Podstata vnitřního trhu

Dohoda je pro vnitřní trh podstatná

- Jestli je vhodná na oslabení vnitřního trhu mezi členskými státy (tzn. kartelové dohody, které postihují obchod „jenom“ v rámci členského státu upravuje vždy patřičné národní Protimonopolní právo, a ne protimonopolní legislativa EU).
- Jestli představuje zřetelné oslabení: v tomto případě musí celkový obrat involvované společnosti přesáhnout částku 300 mil. Euro.

3. Protisoutěžní efekt:

To, jestli dohoda mezi společnostmi má anebo nemá protisoutěžní efekt závisí od toho, jaký tržní podíl tyto involvované společnosti mají. Určení tržního podílu je ale značně obtížná věc: podstatný je tu trh z geografického hlediska (jeden členský stát anebo několik členských států) a trh z materiálního hlediska (z hlediska zákazníka, které produkty jsou identické anebo ekvivalentní s dotyčnou společností). Jako prahová hodnota se tu považuje tržní podíl 5%, jestli byla dohoda uzavřena mezi společnostmi na stejné výrobní anebo obchodní úrovni (horizontální dohoda), anebo 10% jestli byla dohoda uzavřena mezi společnostmi na různém stupni ekonomického procesu (vertikální dohoda).

Následující opatření mají jistý omezující vliv na hospodářskou soutěž: exportní zakázky, importní zakázky, zakázky opětovného prodeje, teritoriální záruky, prodejní podmínky ustanovené organizací se silným postavením na trhu – tzn. pokud se na ní nevztahuje výjimka vydaná Komisí (viz. další kapitolu). **MSP takovéto podmínky nemusí tolerovat!**

4. Možnosti výjimky:

Dohody omezující hospodářskou soutěž mohou být v individuálních anebo speciálních případech tolerovány (skupinová výjimka) – poskytují se jenom tehdy, jestli

- spotřebitelé také mají podíl na z toho vzniklých ziscích
- lepší výrobu anebo distribuci zboží
- podpoří technický anebo ekonomický pokrok

Individuální výjimky jsou uvedeny v rozhodnutích vydaných Komisí, skupinové výjimky se udělují formou dekretů – taktéž vydaných Komisí. Skupinové výjimky byly udělené např. pro jisté typy franchisingových dohod, individuální distribuční dohody jako i pro výlučné obstarávací dohody. Jestli společnosti si nejsou jisté, či jejich plánovaná dohoda porušuje zákaz kartelů, mohou tyto společnosti požádat Komisi před uzavřením dohody o její negativní nález (negative clearance), který konstatuje, že počínání společnosti nepředstavuje porušení Čl. 81 Římské dohody. Negativní nález nemá ovšem charakter výjimky, tzn. jestli se okolnosti změní, Čl. 81 Římské dohody může být navzdory tomu porušený.

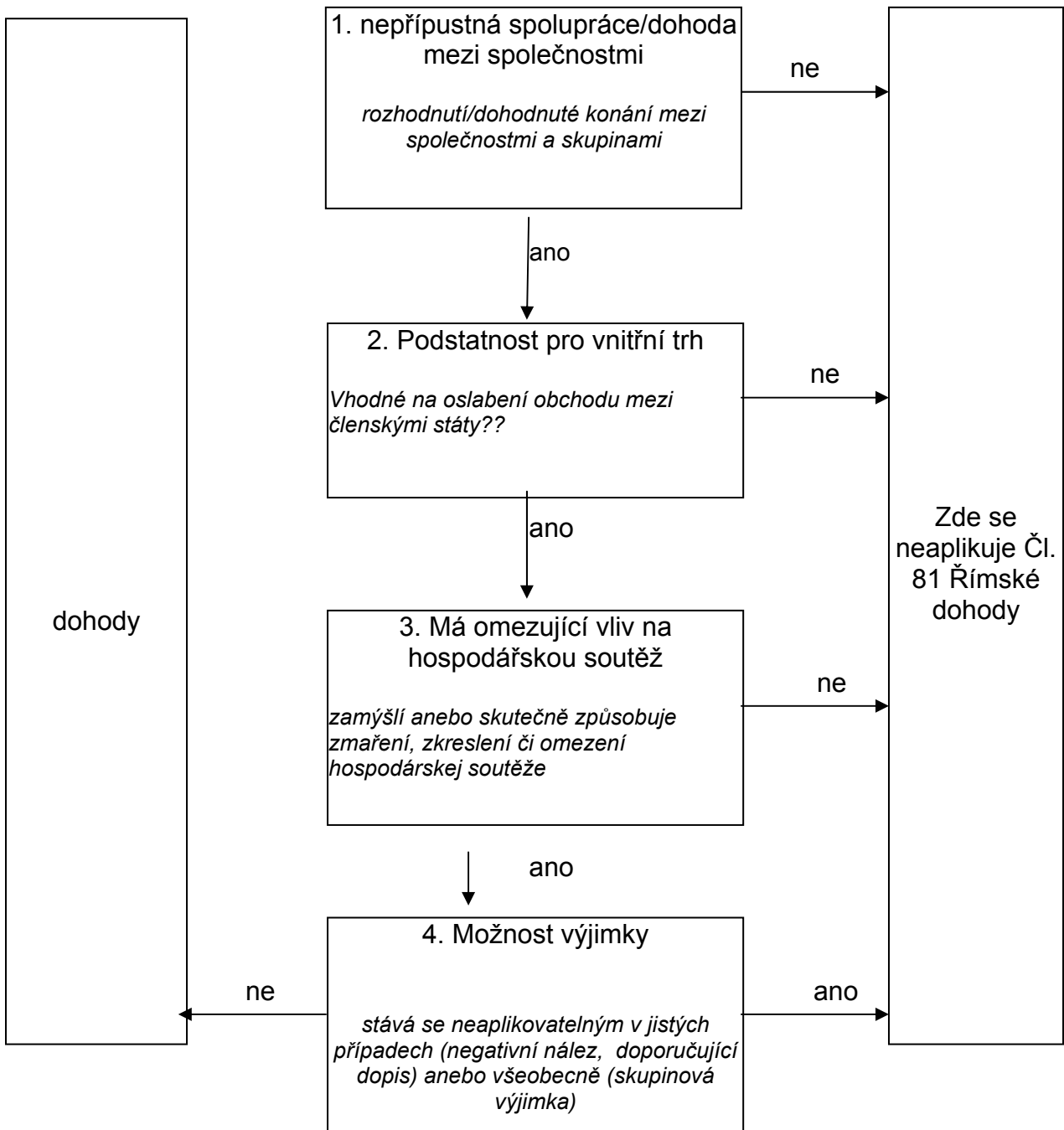
2.2.1.2. Osobité úpravy pro MSP

Dohody mezi malými a středními podniky obvykle neoslabují obchod mezi členskými státy anebo konkurenci v rámci společného trhu. Komise proto konstatuje v oznámení¹⁰ z 9.12.1997, že dohody mezi MSP zpravidla nepředstavují zákaz ve smyslu Čl. 81 (1). Komise zahájí proti takovýmto dohodám řízení jenom ve výjimečných případech (jestli vidí skutečné ohrožení hospodářské soutěže) – a to zejména:

- a) jestli dohoda představuje podstatnou překážku v hospodářské soutěži na značné části podstatného trhu.
- b) jestli je hospodářská soutěž na podstatném trhu omezována kumulativními účinky paralelní sítě podobných dohod, vytvořených několika výrobci anebo obchodníky.

¹⁰ "Článek 85 (1) Římské dohody se nevztahuje na notifikaci menších dohod", - vydané komisí dne 9.12.1997

Čl. 81 Římské dohody, a jejich aplikace

Zdroj: Wolfgang Kilian, *Europäisches Wirtschaftsrecht: EG-Wirtschaftsrecht und Bezüge zum deutschen Recht*, Munich 1996

2.2.2. Zákaz zneužívání dominantního postavení na trhu

Čl. 82 Římské dohody zakazují nečestné využívání svého dominantního postavení na trhu, jestli toto oslabuje obchod mezi členskými státy. Jestli má společnost tržní podíl 50% anebo více, tak se vychází z toho, že má společnost dominantní postavení na trhu. Relevantní trh se v každém jednom individuálním případě vytyčuje v souladu s materiálními a geografickými kritérii (viz. výše). Jestli společnost svým počínáním dokáže ovlivnit strukturu trhu, který je i tak oslaben v důsledku dominantního postavení společnosti, tak tehdy se to považuje za zneužívání. Zakázané je jenom zneužití dominantního postavení na trhu, ne vybudování takovéto pozice.

Např. Společnost UBC má dominantní postavení na trhu v krajinách Beneluxu a v FRG – prostřednictvím své značky banánů "Chiquita". Různým zákazníkům účtuje různé ceny za stejné dodávky – bez zjevného důvodu. Principiálně může dodavatel stanovovat ceny podle vlastního uvážení – protože normálně mohou zákazníci, kterým je účtována vyšší cena přejít na konkurenční produkt. Ale z důvodu dominantního postavení UBC na trhu, zákazníci takto udělat nemohli. A jestliže nebyl dán žádný zjevný důvod na účtování různé ceny – toto představovalo zneužití dominantního postavení na trhu.

Následující příklady přeshraničních překážek anebo využívání se považují za zneužívání:

- stanovení nesmyslných obchodních podmínek
- vytvoření umělého nedostatku zboží anebo služeb
- diskriminace obchodních partnerů

Tady neexistují výjimky (ani individuální ani skupinové), ale možno udělit negativní nález. Právní důsledky: jako pro zákaz kartelů.

2.2.3. Kontrola fúzí ze strany EU

Společnosti se mohou fúzně spojovat na zvýšení jejich konkurenceschopnosti, ale čím větší tyto společnosti jsou, tím je i vyšší riziko, že vznikne společnost s tak silným postavením na trhu, že dojde ke zkreslení hospodářské soutěže. Fúze proto Komise kontroluje. Částka, od které se vychází z toho, že fúze má pro EU podstatný význam – je celkový obrat všech společností dohromady ve výši 5 miliard Euro. MSP proto nejsou kontrolou fúzí ze strany EU nijak dotčeny.

2.2.4. Pravidla pro reklamu

Následující je zakázáno:

- diskriminační anebo nadměrně těsné omezení pro vstup cizích produktů na vnitřní trh
- nesprávné reklamní poselství (klamavá reklama) – na ochranu spotřebitele
- pravidla které předepisují anebo zakazují jisté reklamní strategie pro zahraniční společnosti
- pravidla které zakazují reklamu ačkoliv je správná pokud jde o obsah, a takto vytvářejí překážku pro obchod

- pravidla které zakazují reklamu pro jisté zboží nebo jistá místa (ale i tady jsou výjimky)

2.2.5. Kontrola státních dotací

Čl. 87 Římské dohody zakazují v EU všechny státní dotace, které by vedly ke zkreslování hospodářské soutěže. Dochází k němu proto, protože takto dotované zboží má lepší tržní příležitosti, protože je takto možné nabízet je levněji. Dotace, jak je definuje Čl. 87 Římské dohody nejsou jenom příspěvky ale také výhody monetárního charakteru, jako např. daňové zvýhodnění anebo půjčky za nápadně výhodných podmínek.

Existuje značně rozsáhlý seznam dotací, které jsou přípustné ze sociálních anebo regionálních důvodů anebo za účelem podpory struktury. Avšak dotace nad jistou částku musí vydávat Komise – ještě před distribucí dotací příjemcům. Vyskytli se dokonce i případy, kdy Komise požadovala vrácení neschválených dotací.

2.2.6. Duševní vlastnictví

2.2.6.1. Patentové právo

Doposud nebyla v jednotlivých členských státech patentová legislativa harmonizovaná, ale Evropská patentová konvence (European Patent Convention (EPC))¹¹ odvodila a vytvořila evropsky patent. Když se přihlásí patent na evropském patentovém úřadě v Mnichově¹², vytvoří se uniformní patenty v celé EU (přičemž si žadatel může vybrat, na které členské státy se má patent vztahovat). Postup pro udělení patentu trvá v průměru 44 měsíců, ovšem v jistých případech možno tento proces urychlit, bez dodatečných nákladů. Trvání evropského patentu je 20 let od data podání žádosti.

Ochrana poskytovaná evropskými patentovými žádostmi a patenty může být rozšířená na následující země: Albánie, Litva, Lotyšsko, bývalá Jugoslávie republika Makedonie, Rumunsko a Slovinsko.

Osm zemí Střední a Východní Evropy doposud požádalo o podepsání Evropské patentové konvence: Polsko, ČR, Maďarsko, Estonsko, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko – k ní mohou efektivně přistoupit od 1. července 2002.

2.2.6.2. Právo o obchodních značkách

- **Zavedení obchodní značky EU:**

¹¹ Kromě členských států EU, země EES (Norsko, Lichtenštejnsko a Island) takéž podepsaly Evropskou patentovou konvenci.

¹² Je nevyhnutelné tady zohlednit "invenční krok" (typické pro Německé patentové právo). Evropský patent možno udělit jenom tehdy, když je vynález skutečně nový tzn. když podle názorů odborníků nepředstavuje běžný (zřejmý) výsledek aktuálního stavu. Další podrobnosti k postupu při podávání žádosti najdete na webovské stránce <http://www.european-patent-office.org/index.htm>

Držitelé obchodních značek EU mohou předávat své produkty po celé EU, přičemž platí jednotná pravidla pro jejich ochranu. Obchodní značku EU možno získat na všechny značky, které je možné znázornit, včetně barevných kombinací, třírozměrných návrhů (vzhledů), psaných anebo akustických symbolů (např. hudbu). Obchodní značka EU musí být registrována na „Harmonizačním úřadě pro vnitřní trh“ (Internal Market Harmonisation Office) - (obchodní značky, registrované návrhy (vzhledy) a průmyslové vzory) v Alicante ve Španělsku. Pokud to není v rozporu s již zaregistrovanými obchodními značkami anebo jestli se v členském státě EU již nepoužívá – tak se zaregistruje a stává se platnou.

- **Harmonizace národního práva členských států o obchodních značkách:** V roce 1988 byla schválena Směrnice EU o harmonizaci národního práva členských států o obchodních značkách. Dává vlastníkům obchodních značek výhradní právo poskytovat anebo zamítnout jejich obchodní značky třetím osobám - a opravňuje je k účtování licenčního poplatku. Ale, jestli se obchodní značka nezačne přiměřeně využívat do pěti let od její registrace, tak se u obchodní značky prohlásí ztráta platnosti. To stejné platí, jestli je obchodní značka zavádějí, urážlivá anebo matoucí.

2.2.6.3. Autorské právo

Směrnice o mikročipech vydaná v roce 1986 poskytuje mikročipům 10-letou ochranu proti pirátství. Softwarová směrnice vydaná v roce 1991 chrání počítačové programy, které se častokrát kopírují, protože je to ekonomicky zajímavé. Ve směrnici vydané v roce 1996, se autorská ochrana rozšiřuje na elektronické databáze – kde se chrání investice jakož i samotný obsah.

2.3. Výhled: nová navrhovaná pravidla

Návrh nových pravidel byl předložen v září 2000 – tyto mají nahradit starý systém z roku 1962, který stanovuje, že dohody – které omezují hospodářskou soutěž musí schválit Komise. Podle těchto nových předpisů musí vládní úřady a soudy v jednotlivých členských státech jako i Komise úplně aplikovat Čl. 81 Římské dohody. Toto rozhodnutí se stalo nutností zejména vzhledem na rozšiřování Evropské unie, protože jedna instance sama o sobě – tedy Komise – už není schopna zaručit soulad s právem EU. Návrh Komise se proto orientuje na další zapojování soudů a protimonopolních orgánů v jednotlivých zemích. Kontrola státních dotací a fúzí tímto zůstává nedotčená.

V oblasti patentového práva, Komise předložila návrh na vytvoření patentu EU. V současnosti se MSP v EU mohou při žádosti o patent rozhodnout mezi svými národními úřady anebo Evropským patentovým úřadem v Mnichově. V posledně jmenovaném případě možno patent podávat ve třech jazycích – v němčině, angličtině anebo francouzštině – avšak národní registrace se nevykoná dokud se žádost nepřeloží do úředního jazyka dané země. Komise navrhuje omezení jazyků pro patenty EU na existující tři oficiální jazyky. EU patenty také budou registrovány na Evropském patentovém úřadě.

Stejně tak existuje návrh na směrnice pokud jde o právo registrovaných dizajnů /designů/ a průmyslových vzorů¹³, a pro ochrannou legislativu v informační společnosti.

2.4. Vliv na MSP

Evropské protimonopolní právo zřídka kdy přímo ovlivňuje MSP (protože je zaměřené na společnosti jiných velikostních relací), ale má na ně nepřímý vliv tím, že MSP poskytuje ochranu. Zabezpečuje konkurenční prostředí, zabezpečuje, aby slabší společnosti nemohly být „vykořisťované“ silnějšími, a snaží se zabránit nekalým obchodním praktikám. MSP by se mohly dostat do konfliktu s protimonopolním právem EU, jestli mají dominantní postavení na trhu (např. jestli jsou jediným dodavatelem na daném území), jestli táto dominance přesáhne rámec jejich vlastní země, a jestli z dané situace těží nekalé výhody.

2.5. Strategie přizpůsobování

V rámci protimonopolního práva EU, MSP mohou lehce uzavřít dalekosáhlé přeshraniční dohody o spolupráci bez toho, aby byly nepřístojně obviňovány z tvorby kartelů, protože Komise se k takovéto formě spolupráce staví vysloveně kladně (viz. kap. 2.2.1.2). Ale, jestli tato spolupráce už přestává přesahovat hranice, tzn. jakmile se dohody stanou účinné jenom na domácím trhu, začne pro ně platit národní protimonopolní právo patřičné země.

Pokud jde o nečestné vyžívání dominantního postavení na trhu, je třeba mít na paměti, že MSP mohou mít velmi lehce dominantní postavení na trhu (např. jestli se specializovaly v nějaké užší oblasti – a na trhu pro ni nejsou jiní dodavatelé). V tomto případě si firmy musí dát pozor, aby ve své činnosti nepřesáhly jisté hranice a tak nezačaly své dominantní postavení zneužívat (tzn. nemohou požadovat nesmyslné obchodní podmínky, anebo si počínat diskriminačně vůči jiným obchodním partnerům, atd.) – ale i to platí zase jenom, jestli jde o obchod mezi členskými státy (pokud se dominantní postavení na trhu vztahuje jenom na jednu členskou krajinu, tak jsou pokusy o zneužívání předmětem národního protimonopolního práva).

V oblasti práva obchodních značek a patentového práva, MSP ve Střední a Východní Evropě budou mít po přistoupení následující příležitosti:

- Registrování obchodních značek jako značek EU, které jim umožní prodávat jejich produkty v celé EU za jednotné ochranné legislativy.
- Podávání patentů na Evropském patentovém úřadě a tak i rozšíření ochranných práv na všechny členské státy EU plus Norsko, Lichtenštejnsko a Island (za předpokladu, že obdobný patent už v EU neexistuje) – toto je možné od data podepsání Evropské patentové konvence (European Patent Convention), k podepsání které dojde ještě před samotným přistoupením k EU.

¹³ Právo o průmyslových vzorech je stejně tak absolutní právo, které chrání technické vynálezy. Ovšem průmyslový vzor představuje z právního hlediska menší míru účinnosti jako patent – a proto ho možno udělit i rychleji a levněji jako patent.

2.6. Kontrolní seznam pro podniky

- Jenom ve zvláštních případech: Má můj podnik dominantní postavení na trhu (tzn. tržní podíl 50% anebo víc), a využívá své postavení v takovém rozsahu, že to postihuje přeshraniční spolupráci? Jestli tomu tak je, tak můžeme být v konfliktu s protimonopolní legislativou EU.
- Chceme mít své patenty chráněné v celé Evropě anebo alespoň v jistých zemích EU podáním žádosti na Evropském patentovém úřadě? (možné jenom tehdy, jestli země Východní a Střední Evropy podepíší Evropskou patentovou konvenci (European Patent Convention))
- Chceme mít po přistoupení své země svou obchodní značku zaregistrovanou jako obchodní značku EU?

3. Příloha:

Literatura:

Kilian, Wolfgang: *Europäisches Wirtschaftsrecht: EG-Wirtschaftsrecht und Bezüge zum deutschen Recht (Evropské hospodářské právo: Hospodářské právo EU a paralely s německým právem)*, Mnichov 1996

Matzat, Martin: *Europarecht (Evropské právo)*, Münster 2000

Nagel, Bernhard: *Deutsches und europäisches Gesellschaftsrecht – eine Einführung (Německé a evropské společenské právo - úvod)*, Mnichov 2000

Schwarz, Günther Christian: *Europäisches Gesellschaftsrecht – ein Handbuch für Wissenschaft und Praxis (Evropské společenské právo – příručka pro vědu a praxi)*, Baden-Baden 2000

Zahorka, Hans-Jürgen: "Die EWIV und ihre Mitglieder aus Drittländern" (**Evropské zájmové hospodářské sdružení a jeho členové a třetí země**), v: *EWIV/EEIG/GEIE e-Journal*, /01/2000; vydal: Europäisches EWIV-Informationszentrum, Sindelfingen/Stuttgart

Europäische Rechtsform für Unternehmenskooperation: EWIV (Europäische wirtschaftliche Interessenvereinigung) – einfach, flexibel und steuerlich günstig (Evropské právní formy pro podnikovou spolupráci: EWIV (Evropské zájmové hospodářské sdružení) – jednoduše, pružně a daňově výhodně), Vydal: EWIV-Informationszentrum, Sindelfingen/Stuttgart

Die EWIV als Instrument der grenzüberschreitenden Kooperation: Praktisches Handbuch für KMU (Evropské zájmové hospodářské sdružení jako nástroj přeshraniční spolupráce: Praktická příručka pro MSP), Luxembourg 1999, Vydal: European Commission

Internetové zdroje:

<http://www.hlt.de/eic-infos/eu-info.htm>

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/de/lvb/l26055.htm>

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/de/lvb/l26002.htm>

<http://europa.eu.int/scadplus/leg/de/lvb/l26021.htm>

http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/legislation/s971799_de.html

<http://www.richtervereinigung.at/gesetze/eugv-Dateien/eugv01.html>

<http://europa.eu.int/eur-lex/de/lif/index.html>

Poznámka:

Toto dílo bylo sestaveno podle nejnovějších dostupných informací.

Za kompletnost či přesnost tohoto díla nemůžeme převzít odpovědnost.